

KĀZUSS: ES VIDES TIESĪBU PRINCIPI

IEVADS ES VIDES TIESĪBĀS

Ar fokusu uz nacionālā līmeņa tiesnešu un prokuroru lomu (2021.gada 10.maija darbseminārs)

2020.gada 22.oktobrī kāda zemākā līmeņa Vides aizsardzības aģentūra tiek informēta, ka uz uzņēmumam AGROTOP piederošas zemes, kas atrodas Augšielejā (iedomāta pašvaldība kādā DV) notiek nelegāla atkritumu dedzināšana.

AGROTOP paskaidro, ka 2020.gada 15.jūnijā zeme tikusi iznomāta kādai privātpersonai. Taču izrādās, ka šī persona 2020.gada 1.septembrī ir mirusi. Aģentūra lemj AGROTOP, kā zemes īpašniekam, piemērot soda naudu 60.000 eiro apmērā.

Atbilstoši nacionālajiem tiesību aktiem, personas kurām attiecīgajā brīdī pieder īpašums ir par to pilnībā atbildīgas, izņemot gadījumus, kad īpašnieks bez pamatotām šaubām var pierādīt, ka to nevar saukt pie atbildības. Ņemot vērā, ka zemes iznomātājs ir miris, Aģentūra turpina uzstāt, ka tai bija pilnīgas tiesības pie atbildības saukt AGROTOP.

Tagad AGROTOP apstrīd šo lēmumu tiesā, sakot ka tas nevar tikt saukts pie atbildības, jo iztrūkst cēloņsakarības. Tas saka, ka nacionālie tiesību akti neatbilst ES tiesību aktiem

Direktīvas par atbildību vides jomā (DAV) 4.panta 5.punkts,¹ attiecībā uz videi nodarīto kaitējumu šajā gadījumā saka: „*šī direktīva attiecas tikai uz tādu kaitējumu videi vai tiešiem tāda kaitējuma draudiem, ko izraisījis izkliedēta rakstura piesārņojums, ja ir iespējams noteikt cēloņsakarību starp kaitējumu un atsevišķu uzņēmēju darbībām*”.

DAV 11.panta 2.punkts saka: „*Kompetentās iestādes ziņā ir uzdevums noteikt, kurš uzņēmējs izraisījis kaitējumu vai tiešus kaitējuma draudus, novērtēt kaitējuma nozīmi un noteikt, kādi koriģējoši pasākumi jāveic, atsaucoties uz II pielikumu*”.

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2004/35/EK (2004. gada 21. aprīlis) par atbildību vides jomā attiecībā uz videi nodarītā kaitējuma novēršanu un atbaidzīšanu (OV2004 L 143, 56.lpp).

Aģentūra uzsver, ka atbilstoši DAV 16.pantam, DV ir atļauts pieņemt daudz stingrākas normas attiecībā uz kaitējuma videi novēršanu un atlīdzināšanu.

Pat ja cēloņsakarība būtu, AGROTOP saka, ka soda nauda ir augstāka kā nodarītais kaitējums un tādejādi tā ir nesamērīga.

JAUTĀJUMI:

1) Vai ir piemērojams kāds ES vides tiesību princips?

Kur to (tos) atrast un kā to (tos) izmantot?

2) Vai Jūs uz 1.jautājumu atbildētu atšķirīgi, ja uz kaitējumiem videi ES tiesību akti (DAV) neattiektos?

3) Vai Jūs uzskatāt, ka nacionālie tiesību akti atbilst ES tiesību aktiem?

4) Vai Jūs uzskatāt, ka soda nauda ir samērīga (proporcionāla)?

Vai Jūs uzskatāt, ka princips – piesārņotājs maksā ļauj soda naudi būt augstākai par patieso piesārņojumu un „maksājums” ir sodošs?